

TARIMSAL ZARARLILARLA SAVAŞ YÖNTEMLERİ

Doç.Dr. Enver Durmuşođlu

E. Ü. Ziraat Fakóltesi Bitki Koruma Bölümü

Tarımsal Savaşıa Karar Vermede Rol Oynayan Faktörler

Bir zararlıya karşı savaşıta en önemli konu savaşıa karar verirken göz önünde bulundurulacak faktörlerin doğru olarak gözlenmesidir. Bunlar:

1. Zararlının Türü
2. Zararlının Biyolojisi
3. Bitkinin Türü
4. Bitkinin Fenolojisi
5. Doğal Düşmanlar
6. İklim Faktörleri
7. Ekonomik Zarar Eşiğı
8. Maliyet/potansiyel yarar oranı

1. Zararlının Türü

Bir bitki üzerinde görülen her zararlının o bitkide zarar yaptığını düşünmek hatalı olur. Örneğin bilinen böcek türlerinin çok az bir kısmı, yaklaşık %1'i zararlıdır. Rastlanan bir böceğe karşı hemen savaşmaya kalkışmak yanlış ve sonuçları olumsuz olacak bir uygulama olacaktır. Bu nedenle öncelikle zararlının teşhis edilmesi gerekir.

2. Zararlının Biyolojisi

Zararlıların biyolojisinin ve davranışlarının bilinmesi, zararlıya karşı savaşta başarının şartlarından biridir. Tarımsal savaş çalışmalarının esası hedef organizmanın en hassas dönemlerinde herhangi bir savaş yöntemi uygulanarak onların baskı altında tutulmalarıdır. İşte zararlının en hassas dönemlerinin saptanması da onların biyolojilerinin iyi bilinmesi ile sağlanabilir. Örneğin Elma içkurdu'na karşı savaşta hedef yumurtadan çıkacak larvanın meyve etine girmeden öldürülmesidir. Akdeniz meyvesineği'nde ise erginlerin yumurta bırakmadan öldürülmesi hedeflenir.

3. Bitkinin Türü

Bitkilerin yararlanıldığı organları ve bu organlar üzerinde zararlıların bulunması savaşa karar vermede bir etken olarak karşımıza çıkar.

4. Bitkinin fenolojisi

Bitkilerin hasat dönemlerinde özellikle kimyasal savaş uygulamalarının yapılması insan ve hayvan sağlığı bakımından sakıncalıdır. Aynı şekilde bitkilerin çiçekli dönemlerinde yapılacak ilaçlamalar döllenmenin engellenmesi nedeniyle sakınca yaratacaktır. Ağaçlarda kış aylarında yapılması gerekli ilaçlamaların, tomurcukların kabarmasından sonra yapılması halinde bitkide fitotoksik etki göstermesi bu konudaki tipik örnekleri teşkil eder.

5. Doğal düşmanlar

Doğal denge konusunda yapılan açıklamalar göz önünde tutularak, örneğin doğal düşmanların yoğun ve fazla olduğu dönemlerde zararlıya karşı savaş uygulaması dengeyi bozması bakımından çok zarar getirecektir. Entegre zararlı yönetimi programlarında önemli unsurlardan olan doğal düşmanlar yani zararlılar üzerinde yaşayan organizmalar, uygun olmayan zamandaki bir savaş uygulamasından zararlı türe göre daha çok etkilenir. Sonuçta zararlı üzerindeki biyotik baskı unsuru ortadan kalkınca zararlı daha hızlı çoğalarak zararını daha da arttırır.

6. İklim faktörleri

İklim faktörlerinden özellikle sıcaklık, nem ve yağış savaş uygulamalarında göz önünde tutulması gereken ve dolayısıyla tarımsal savaşa karar vermede önemli olan etkenlerdendir. Örneğin aşırı sıcak saatlerde bir zararlıya karşı bir ilacın kullanılması bitkide fitotoksisiteye neden olurken, çok düşük bir sıcaklıktaki uygulamada da ilaç yeterli etkiyi sağlayamaz. Orantılı nem yine kimyasal savaş uygulamalarında ilacın bitki yüzeyine yapışmasını sağlayan önemli fiziksel etkenlerdendir. Yağışlar zararlıların bitki üzerinden ayrılmaları veya ilaçların yıkanması gibi nedenlerle tarımsal savaşa karar vermede sınırlayıcı etkenlerdir.

7. Ekonomik zarar eřiđi

Savaş uygulamasının ekonomik olup olmaması ve doğal dengenin korunması bakımından önemlidir. Tarımsal savaşa karar vermede başlıca etkenlerdendir.

8. Maliyet/potansiyel yarar oranı

Bu konu da ekonomi ile ilgili olup, maliyetin dűřük, yararın yűksek olduđu durumlarda tarımsal savař uygulanır.